

— Hakekaa hänet tänne!
— Me tahdomme nähdä, kun se ilmoitetaan!
— Me tahdomme nähdä!
— Hakekaa! Heti!
Lähettillään asunto oli lähellä, ja pääministeri päätti noudattaa yhäkuiten vieraitensa toivomusta. Pari virkamiehestä lähti kiireesti autolla lausumaan ministerin kohteliaan toivomuksen että lähettilläs suvaitsi saapua...
Kaikki tuijottivat uteliaina, jännittyneinä ja voitoniemuisina, kun ovet avautuivat.
Mutta virkamiehet palasivatkin ilman lähettillästä. Kuului kärsimättömiä huutoja:
— Missä hän on?
— Elkö hän tullutkaan?
— Mitä tämä merkitsee?
Kun melu oli vaiennut, rykäsi toinen virkamies ja puhui hiukan vapisevalla äänellä:
— Palatsin ovet olivat auki, kaikki sekasorron vallassa, ja pelästyneet palvelijat kertoivat, että lähettilläs rouvakein ja tyttäriin oli puoli tuntia takaperin noussut autoon ja lähtenyt... Kirjoituspöydältä löysimme tämän sähkösanoman...
(Jatk.)

JOULUNA

(Yksinäytöksinen lasten ja aikuisten joulunäytelmä.)

Kirj. F. Hyske.

HENKILÖT: ÄITI, ISÄ ja kaksi lasta (joko tyttö tai poika, tahi vaikka kaksi tyttöä.)

(Tapahtuu varakkaan näköisessä asunnossa, jossa on tulisija vasemmalla, keskellä lattiaa ruokapöytä ja sen ympärillä tuolit. Oikealla sohva j. n. e.) Esiripun noustessa on perhe juuri lopettanut illallisen istuen vielä kukin paikoillaan. Ellei haluta asettaa ruokapöytää, voidaan asettaa henkilöt istumaan joko sohvalle ja tulisijan ääreen ja tuoleille.)

ISÄ. — Suuremmosta! — Hyvä illallinen — lämmin koti ja huomenna jouluaattoita. Mitä sanotte lapseni.

LAPSET. — Tuoko joulupukki meille joululahjoja?

ÄITI. — Tietysti tuo.

POIKA. — Mutta jos pukki onkin unohtanut minut?

TYTTÖ. — Niin ja minut.

ISÄ. — Eihän toki, kirjoitittehan joulupukille kirjeen.

TYTTÖ. — Kyllä, pitkän kirjeen ja sen asetimme vinnille savupiipun juurille.

POIKA. — Että pukki sen heti tultuaan löytää.

ÄITI. — Kenties pukki onkin jo käynyt noutamassa kirjeensä?

LAPSET. — Ollisiko hän todellakin—?

ISÄ. — No mistä hän muuten tietäisi mitä kaikkea te haluatte.

POIKA. — Sisko, juostaan katsomaan vinnille. (Lapset poistuvat juosten.)

ISÄ. — (Ottaa nauraen kirjeen taskustaan.) Olen ostanut lapsille kaikki mitä he kirjeessään toivat. Olen siksi varoissani, että voin täyttää heidän toiveensa joululahjojen suhteen ja iloitse joulupukin tulosta melkein yhtä paljon kuin lapsetkin.

ÄITI. — Minä uskoin joulupukin olemassaoloon aina yhteentoista ikävuoteeni.

ISÄ. — Todellako? — No eikö omaisesi sinulle selittäneet—?

ÄITI. — Ei, he vain iloitsivat joulusta ja joulupukista kuten sinäkin.

LAPSET. — (Juoksevat sisään. Molemmat innoissaan.) Isä, äiti kirje on poissa. — Joulupukki on ottanut kirjeen.

ÄITI. — (Muka ihmeissään.) Todellako?

TYTTÖ. — Uskotko sinä äiti, että pukki on sen ottanut? (Äiti nyökkää.)

POIKA. — Antaako hän nyt meille kaikki mitä pyysimme?

ÄITI. — Jos olette olleet hyviä ja tottelevaisia lapsia, antaa hän varmaan.

TYTTÖ. — Mistä sinä äiti sen oikein tiedät?

ÄITI. — En minä tiedä, minä vain uskon niin, ja samoin tekee isäkin, eikö niin? (Isä nyökkää.)

TYTTÖ. — Mutta minä toivoin niin hirveän paljon.

POIKA. — Samoin minäkin. Toivoin saavani hevosen, purjeveneen, maallilaatikon, elävän kolran —

TYTTÖ. — Ja minä nukun joka ummistaa silmänsä ja jolla on oikea vaatevarasto — laatikon marmelaadeja — sateenvarjon —

ISÄ. — (Nauraen) Vai niin, vai niin — No etlette koskaan pyydä mitään, ette saakaan mitään. Nyt lapset teidän on vain varrottava huomeniltaan.

LAPSET. — Huomeniltaan?

ISÄ. — Niin, huomeniltana tuo puki pyytämämme tavarat.

POIKA. — Niinkö? Saammeko huomenna nousta ylös vuoteelta hyvin varhain?

ISÄ. — Niin varhain kun vaan haluatte.

TYTTÖ. — Mutta ellemme herää, isä?

ISÄ. — Kyllä heräätte kun nyt heti käynte nukkumaan, ja etlette herää, niin minä herätän teidät.

LAPSET. — Hyvä, mutta elä vain unhoita isä. Hyvää yötä!

VANHEMMAT. — Hyvää yötä! (Lapset aikovat mennä, mutta pysähtyvät ovelle.)

TYTTÖ. — Oletko sinä isä milloinkaan nähnyt joulupukkia?

ISÄ. — (Hämällään) Nähnytkö joulupukia?

POIKA. — Niin, oikein todellisesti?

ISÄ. — En voi sanoa nähneeni.

TYTTÖ. — Miten siis tiedät isä, että sellainen löytyy?

ISÄ. — (Hämällään) Tuota —

POIKA. — Niin isä, kun et ole pukiä nähnyt, mistä voit tietää että pukiä on ollenkaan?

ISÄ. — (Yhä enemmän hämällään) Hm — Tuota — Isäni kertoi siltä minulle ollessani pieni.

TYTTÖ. — Oliko hän nähnyt oikean joulupukin?

ISÄ. — Ei.

POIKA. — No mistä hän tiesi?

ISÄ. — Hän oli kuullut sen myöskin isältään.

LAPSET. — (Pettyneinä) Val niin.

ISÄ. — Ja tämä taas isältään ja niin yhä edelleen loppumattomiin.

TYTTÖ. — Muuttaako se sitten tuon asian todeksi isä?

ISÄ. — (Ei tiedä mitä vastata) Niin — Hm. —

ÄITI. — (Avustaan) Kyllä lapseni.

TYTTÖ. — Siis jo aikoja ja aikoja taaksepäin isät ovat kertoneet sen lapsilleen. — Mutta eikö kukaan heistä ole koskaan nähnyt joulupukia? (Äiti ei tiedä mitä sanoa.)

POIKA. — Kun minä tulen suureksi ja minulla on lapsi ja minä kerron hänelle jotakin ja hän taas vuorostaan suureksi tultuaan kertoo saman lapselleen ja tämä taas lapselleen — Muuttaako se asian todeksi isä ja äiti?

ISÄ. — (Koettaa naurulla peittää hämällään oloaan.) Kas niin, nyt on aika mennä nukkumaan lapset.

POIKA. — Mutta muuttaako se asian todeksi, isä?

TYTTÖ. — Niin, sanoppas nyt isä.

ISÄ. — Sanon sen teille joskus toiste. Hyvää yötä nyt vaan, lapset.

LAPSET. — (Pettyneinä) Hyvää yötä. (Poistuvat.)

ISÄ. — Erinomaisen. Irtäväpöisiä lapsia. — (Nauraa) "Muuttaako se asian todeksi isä" ha, ha! Tuommoisen lapsi saattaa kysyä enemmän kuin viisas aikuinen vastata.

ÄITI. — Lapsilla on oma uskonsa.

ISÄ. — Loruja. Tuolla ijällä.

ÄITI. — Joka ijällä. En voi auttaa

sitä ajatusta joka minut valtaa, että mitä pikemmin lapsi saa tietää totuuden, sen parempi.

ISÄ. — No, mutta —

ÄITI. — Niin se on, kaikki olemme olleet aikoinamme lapsia, uskoenettä mitä isät ja äidit ovat meille kertoneet ja kun sitten saamme huomata — (Keskeyttää)

ISÄ. — Mitä tarkoitat, eukkoseni?

ÄITI. — Sinä et mahdollisesti ymmärrä minua. Mutta tiedätkö: lapsena huomattuani, että isä ja äiti olivat valehdelleet minulle joulupukin suhteen, olin syvästi loukkaantunut.

ISÄ. — (Nauraen) No kaikkea, ja olit 11 vuotias tyttö.

ÄITI. — Niin. Loukkaannuin siitä, että minulle oli valehdeltu. Siksi olin tahtonut lapsillemme selvittää joulupukkitarinan jo aikoja sitten.

ISÄ. — Ja siten pilata lapsilta koko joulutuntemuksen. Heille jää kyllä vielä aikaa siitä seikasta totuuden kuulemiseen.

ÄITI. — Lapsemme ovat nyt ijässä, jolloin minäkin tulin tuntemaan totuuden. Tytöt joilta asioita siihen aikaan tiedusteltiin, selittivät niitä aivan toisin, kuin mitä ne todellisuudessa olivat, kuten vanhemmaksi tultuani tulin huomaamaan. — Vanhempani eivät nimittäin selittäneet minulle koskaan mitään. Lapsilla on oma erikoinen maailmansa, jossa elävät ja

omaa maailmankatsomuksensa, joka on aivan toinen kuin aikuisten. Heidän maailmansa on täynnä salaperäisyyttä ja ihmeellisyyttä, mutta jossa kaikki on todellista ja ennenkaikkea — sille onkin valehdeltu, aivan kuin meillä nyt tämä joulupukkitarina, mitä he silloin tulevat sanomaan?

POIKA. — Niin isä. — Mitä tuo valehtelee silloin tekee noille valehtelijoille?

ISÄ. — (Koettaen pelastua tiländän maailmamme kaltainen. (Nousee teesta.) Kas niin, nyt teidän on jo aika mennä nukkumaan.

TYTTÖ. — Mutta meidän täytyy saada tietää totuus. — Isoäiti sanoi kerran, että: "aina kun tähti lentää, joku ihminen kuolee." Onko se totta?

ISÄ. — Ei.

TYTTÖ. — Siis isoäiti valehteli minulle. Miksi?

ISÄ. — Siksi, kun joku oli aikoinaan hänelle lapsena siltä tavoin uskottanut. — Se on vaan sellaista talkausyöpukimissaan sisään ja huomaavat koa.

TYTTÖ. — Talka...?

ISÄ. — Talkauskoja niin.

POIKA. — Siis ei se ennusta huonoa onnea, jos kaataa suola-astian ruokapöydässä?

ISÄ. — Ei suinkaan?

TYTTÖ. — Elkö silloin saakaan rahaa jos kämmentä syhyttää?

ISÄ. — Kuka tälle tuollaisia kasukuja on kertonut?

POIKA. — Entä halkara?

ISÄ. — Mitä tarkoitat — Mikä halkara?

POIKA. — Halkara, joka kulettaa pikkulapsia.

ISÄ. — (Nauraen). Ei sellaista ole.

TYTTÖ. — No mistäe pikkulapset tulevat?

ISÄ. — Minä kerron kaikki teille, tultuanne hiukan vanhemmiksi.

TYTTÖ. — Miksi ei nyt?

ISÄ. — Siksi että ette vielä kumminkaan ymmärtäisi. Katsokaa: niitä on sellaisiakin taruja ja kertomuksia, joita ei kerrota lapsille, ennenkuin he hiukkasan ymmärtävät. Kas niin, ja nyt nukkumaan. Hyvää yötä lapseni.

POIKA. — (Katsellen tavaroita) Onko nämä meidän joululahjojamme?

ISÄ. — On, poikaseni!

POIKA. — Kaikki mitä pyysimme?

ISÄ. — Aivan niin. (saattaa heidät ovelle.) Ja nyt hyvää yötä! (Lapset pois. Isä sammuttaa pöytälamppun ja poistuu. Hetken hiljaisuus. Sitten nähdään kuinka pienempi lapsista tulee vielä kerran sisään yöpukimissaan jää ovelle ja sanoo:

Lapsi — (Tyttö tahi poika.)

Isä — minä en aljo enää lukea illtarukoustan — sillä nyt tiedän, että sinä olet valehdellut minulle muuta kuin joulupukkitarinan. — Sinä olet valehdellut minulle, että löytyy jumala ja taivas. — Miksi isä, sinä olet kaikkea sellaista lapsillesi valehdellut? (Huomaa olevansaakin yksin, haukottelee ja poistuu.)

LOPPU.

ISÄ. — Siksi että se tekee heidät onnellisiksi.

TYTTÖ. — Vain niin. (Paussin jälkeen.) Siis parempi olla onnellinen kuin — olla totuuden ja rehellisyyden kannalla — Niinkö?

ISÄ. — Niin, jos laita on siten lapset.

POIKA. — Miksi isät ja äidit siis kertovat tuollaisia tarinoita lapsilleen, kun ne eivät kumminkaan ole totta.

ISÄ. — (Hämällään). Siksi kaiketi että ne ovat kauniita kertomuksia.

TYTTÖ. — Erään kerran kuulin minä kirkossa papin sanovan suurelle väkijoukkoille, että suuri Euroopassa ollut maailmansota oli jumalan rangaistus ihmisille heidän pahoista töistänsä?

POIKA. — Niin isä, ja miksi jumala rankaisee pikkulapsiakin, eivät he olette pahaa tehneet?

TYTTÖ. — Niin ja että maailmassa on paljon vääryyttä, kurjuutta, nälkää — ja että juuri rikkaat ovat siihen syyppäät — siten kuulin kerran erään miehen kadulla puhuvan ihmisille. Eihän isä?

ISÄ. — Hm — Ei.

POIKA. — No miksi he siis kertovat sellaisia ihmisille? (Isä ei osaa sanoa mitään.)

TYTTÖ. — Kun tuo suuri väkijoukko kerran tulee huomaamaan, että sille onkin valehdeltu, aivan kuin meillä nyt tämä joulupukkitarina, mitä he silloin tulevat sanomaan?

POIKA. — Niin isä. — Mitä tuo valehtelee silloin tekee noille valehtelijoille?

ISÄ. — (Koettaen pelastua tiländän maailmamme kaltainen. (Nousee teesta.) Kas niin, nyt teidän on jo aika mennä nukkumaan.

TYTTÖ. — Mutta meidän täytyy saada tietää totuus. — Isoäiti sanoi kerran, että: "aina kun tähti lentää, joku ihminen kuolee." Onko se totta?

ISÄ. — Ei.

TYTTÖ. — Siis isoäiti valehteli minulle. Miksi?

ISÄ. — Siksi, kun joku oli aikoinaan hänelle lapsena siltä tavoin uskottanut. — Se on vaan sellaista talkausyöpukimissaan sisään ja huomaavat koa.

TYTTÖ. — Talka...?

ISÄ. — Talkauskoja niin.

POIKA. — Siis ei se ennusta huonoa onnea, jos kaataa suola-astian ruokapöydässä?

ISÄ. — Ei suinkaan?

TYTTÖ. — Elkö silloin saakaan rahaa jos kämmentä syhyttää?

ISÄ. — Kuka tälle tuollaisia kasukuja on kertonut?

POIKA. — Entä halkara?

ISÄ. — Mitä tarkoitat — Mikä halkara?

POIKA. — Halkara, joka kulettaa pikkulapsia.

ISÄ. — (Nauraen). Ei sellaista ole.

TYTTÖ. — No mistäe pikkulapset tulevat?

ISÄ. — Minä kerron kaikki teille, tultuanne hiukan vanhemmiksi.

TYTTÖ. — Miksi ei nyt?

ISÄ. — Siksi että ette vielä kumminkaan ymmärtäisi. Katsokaa: niitä on sellaisiakin taruja ja kertomuksia, joita ei kerrota lapsille, ennenkuin he hiukkasan ymmärtävät. Kas niin, ja nyt nukkumaan. Hyvää yötä lapseni.

POIKA. — (Katsellen tavaroita) Onko nämä meidän joululahjojamme?

ISÄ. — On, poikaseni!

POIKA. — Kaikki mitä pyysimme?

ISÄ. — Aivan niin. (saattaa heidät ovelle.) Ja nyt hyvää yötä! (Lapset pois. Isä sammuttaa pöytälamppun ja poistuu. Hetken hiljaisuus. Sitten nähdään kuinka pienempi lapsista tulee vielä kerran sisään yöpukimissaan jää ovelle ja sanoo:

Lapsi — (Tyttö tahi poika.)

Isä — minä en aljo enää lukea illtarukoustan — sillä nyt tiedän, että sinä olet valehdellut minulle muuta kuin joulupukkitarinan. — Sinä olet valehdellut minulle, että löytyy jumala ja taivas. — Miksi isä, sinä olet kaikkea sellaista lapsillesi valehdellut? (Huomaa olevansaakin yksin, haukottelee ja poistuu.)

LOPPU.